

Styrdokument
Dokumenttyp: Riktlinjer
Beslutat av: Valnämnden
Fastställsedatum: 2022-04-12
Ansvarig: Valsamordnare
Revideras: Inför val till EU-parlamentet och val till riksdag, kommun och region.
Följas upp:

Riktlinjer för besök, fotografering och filmning på röstmottagningsställe och vid rösträkning

2022-04-05

Innehållsförteckning

1	Bakgrund.....	3
1.1	Laglig grund.....	3
1.2	Valmyndighetens bedömning	3
2	Besök, fotografering och filmning på röstmottagningsställe eller vid rösträkning.....	3
2.1	Röstmottagningsställe.....	3
2.1.1	Röstningslokal.....	4
2.1.2	Vallokal.....	4
2.2	Rösträkning.....	4
2.2.1	Preliminär rösträkning i vallokal.....	4
2.2.2	Valnämndens preliminära rösträkning.....	4

I Bakgrund

I.1 Laglig grund

Röstmottagning i röstnings- och vallokal är offentlig. Den preliminära rösträkningen i vallokal, valnämndens preliminära rösträkning och länsstyrelsens slutliga rösträkning är enligt 11 kap. 1 §, 12 kap. 1 § respektive 13 kap. 1 § vallagen (2005:837) offentliga förrättningar. Det innebär att vem som helst får besöka och bevaka röstmottagningen och rösträkningen.

Det saknas bestämmelser i vallagen om fotografering eller filmning på röstmottagningsställen. Förbud mot fotografering och filmning kan dock förekomma på vissa platser för röstmottagning, exempelvis inom kriminalvården och inom vården med stöd av skyddslagen (2010:305) och offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Röstmottagarna ansvarar för ordningen på röstmottagningsstället enligt 8 kap. 4 § vallagen. Den som befinner sig i, eller i anslutning till, lokalen ska rätta sig efter de anvisningar som röstmottagarna för att röstmottagningen ska kunna genomföras. Den som stör ordningen kan ombedjas att tillfälligt lämna lokalen, och blir det sådan oordning att röstmottagningen inte kan genomföras får den avbrytas tillfälligt.

I.2 Valmyndighetens bedömning

Valmyndighetens bedömning i Ställningstagande om besök, fotografering och filmning på röstmottagningsställe och vid rösträkning (diarienummer VAL-156) är att vem som helst kan besöka röstmottagningsställe och lokal för rösträkning och där fotografera eller filma (med undantag för lokaler där fotografering och filmning på grund av verksamhetens natur är förbjuden). Den som besöker röstmottagningsplatsen eller rösträkningen har rätt att vara anonym.

Valmyndigheten uppmanar valnämnder och länsstyrelser att ta fram riktlinjer för hur röstmottagningsställen respektive lokal för rösträkning ska utformas så att besök, fotografering och filmning kan ske med god ordning och på ett säkert sätt.

2 Besök, fotografering och filmning på röstmottagningsställe eller vid rösträkning

2.1 Röstmottagningsställe

Det är centralt att den som besöker, fotograferar eller filmar på ett röstmottagningsställe inte stör ordningen eller riskerar att avslöja någon väljares valhemlighet. Den som stör ordningen kan ombedjas upphöra med störningen eller tillfälligt lämna lokalen. Om det är fråga om en väljare bör

denne beredas tillfälle att rösta först. Vid oordning kan polis eller ordningsvakt behöva tillkallas.

2.1.1 Röstningslokal

Ansvarig i respektive röstningslokal har i ansvar att utse en plats i lokalen från vilken besökare kan observera valgenomförandet. Platsen ska utformas så att den inte ger insyn bakom avskärmningar vid valsedelställ eller valskärmar eller på annat sätt riskerar att avslöja någon väljares valhemlighet, och ska markeras med till exempel tejp eller möblering. Alla röstmottagare ska delges dessa riktlinjer och informeras om var den anvisade platsen i deras röstningslokal är, för att kunna hänvisa besökare dit.

2.1.2 Vallokal

Ordförande i respektive valdistrikt har i ansvar att utse en plats i lokalen från vilken besökare kan observera valgenomförandet. Platsen ska utformas så att den inte ger insyn bakom avskärmningar vid valsedelställ eller valskärmar eller på annat sätt riskerar att avslöja någon väljares valhemlighet, och ska markeras med till exempel tejp eller möblering. Alla röstmottagare ska delges dessa riktlinjer och informeras om var den anvisade platsen i deras vallokal är, för att kunna hänvisa besökare dit.

2.2 Rösträkning

Vid rösträkning ska besökare ha en reell möjlighet att observera rösträkningen och bedömningen av rösternas giltighet vid ett visst bord eller vid ett visst moment av proceduren. Den som vill ska kunna fotografera eller filma. Alla besökare har rätt att vara anonyma, men kan ombedjas bära besöksbricka för att få tillgång till platsen. Besökare har inte rätt att besöka andra platser, till exempel rum där valmaterial förvaras.

Den som stör ordningen kan ombedjas upphöra med störningen eller lämna lokalen. Vid oordning kan polis eller ordningsvakt behöva tillkallas.

2.2.1 Preliminär rösträkning i vallokal

Ordförande i respektive valdistrikt har i ansvar att utse en plats i lokalen från vilken besökare kan observera den preliminära rösträkningen i vallokal. Platsen ska markeras med till exempel tejp eller möblering. Alla rösträknare ska delges dessa riktlinjer och informeras om var den anvisade platsen i deras vallokal är, för att kunna hänvisa besökare dit.

2.2.2 Valnämndens preliminära rösträkning

Valnämnden beslutar om organisationen kring valnämndens preliminära rösträkning, den så kallade onsdagsräkningen. Under onsdagsräkningen ska allmänheten hänvisas till lämplig plats där de kan iaktta både hela och

specifika delar av proceduren. Alla rösträknare ska delges dessa riktlinjer och informeras om var den anvisade platsen i lokalen är. Vid behov kan särskilda personer utses för att möta besökare och hänvisa dem till särskild plats.